

Obnova plzeňské katedrály jde kupředu

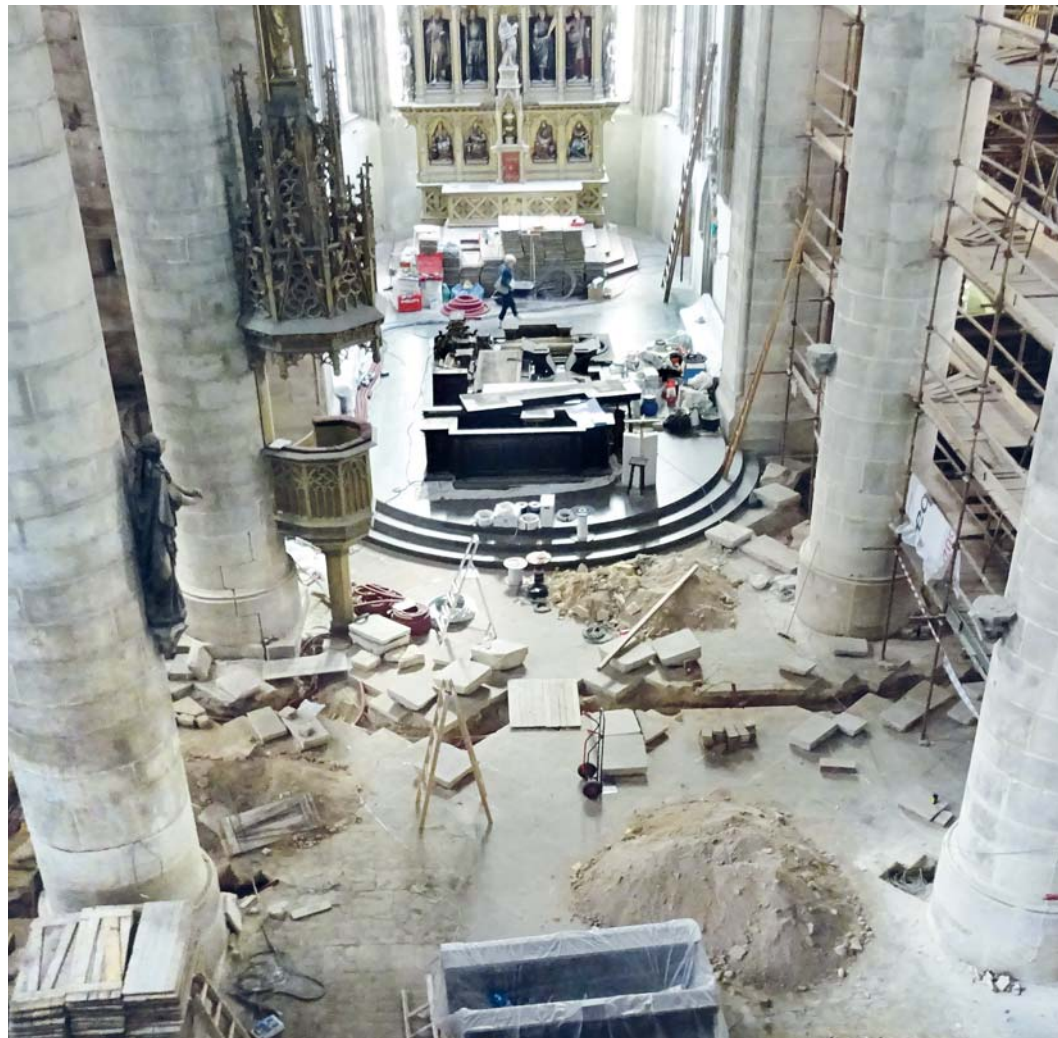
Alena Scheinostová
Jiří Macháně

Zvenčí vypadá plzeňská katedrála po dvou letech od uzavření pořád stejně. Její interiér už se ale začíná ukazovat v obnovené kráse. Chrámem nás provedl odborný garant revitalizace, architekt Jan Soukup.

Podívejte se, jak to krásně září!“ ukazuje architekt po klenbách hrajících obnovenými barvami fresek a po vyčištěných zdech. Katedrálu sv. Bartoloměje v roce 1870 katastroficky poškodil silný vítr, a tak ji v letech 1879–1883 vzal do rukou proslulý Josef Mocker. Dalšími velkými opravami prošla před sto lety, kdy práce vedl neméně slavný Kamil Hilbert. Naposledy se v uplynulých desetiletích čistilo venkovní zdvo, pracovalo se na statickém zabezpečení, opravovaly se vitráže a v roce 2015 se dostalo na slavnou věž, která „převyšuje kopce“ do výše celorepublikového rekordu 103 metrů. Tehdy na ni byly také vyzdvíženy nové zvony.

Kam se poděl král Václav?

Procházíme pod baldachýnovou klenbou a obdivujeme její výzdobu. „Podle dochovaných výkresů víme, že se za Mockera nejméně polovina klenb přezdila a celý strop dostal

Pod podlahu katedrály staváři položili nové elektrické rozvody. Opravili i poničenou dlažbu.

Snímky Jan Trčka

novou omítku. V roce 1880 jej Mocker nově vyzdobil a po něm doplnil své motivy Kamil Hilbert. Rozhodli jsme se obojí zachovat,“ vysvětluje Jan Soukup. Hilbertovo dílo si lze prohlédnout i na spodní části kůru.

Tam byla obnovena též malba plzeňského znaku z roku 1882, která restaurátorům nečekaně odhalila „vtípek“ tehdejšího autora: z brány na středním štítu totiž nevychází zakladatel Plzně král Václav II., který do znaku patří, nýbrž postava jakéhosi Žida.

Renesanční malby budou k vidění v knize

Překvapení restaurátory ostatně čekalo víc. Některá byla příjemná – třeba když při opravách zadrželi kůru objevili římsu s namalovanými renesančními alegoriemi Víry a Naděje. Ty byly ovšem z technických důvodů nezbytné po zdokumentování zase zakryt a budou k vidění jen na snímku v plánované monografii.

Jindy byl objev spíš nemilý, jako když se pod špínou na klenbách vedle fresek ukázaly praskliny. „A pod podlahou katedrály, pod kterou jsme pokládali nové elektrické rozvody, jsme dokonce nenašli vůbec nic,“ směje

se Jan Soukup. Je možné, že by pod stavbou, která začala růst roku 1342, nebyla k nalezení žádná připomínka středověkého kvasu města? „Podlaha je poměrně dost zdvižená a my jsme potřebovali jít do hloubky jen asi šedesát centimetrů,“ objasňuje architekt. „Jen tak ze zvědavosti jsme samozřejmě hlouběji nekopali.“

Obnoví i Plzeňskou madonu

Kromě nových rozvodů, vyčištění celého interiéru, odsolení zdí nebo topení do lavic získá katedrála za celkovou částku 105 milionů korun třeba moderní variabilní osvětlení nebo tolik potřebnou toaletu. V restaurátorských dílnách pak dostanou nový lesk veškerá umělecká díla včetně varhan. Celou jednu loď zatím zabírá lešení a mezi sutí a stavebními materiály zejí historické dřevěné rámy prázdnoty.

Zpátky už je ale například cínová rakev z počátku 17. století, která patří do tzv. Šternberské kaple. Naopak nejpozději se dostane na ikonickou Plzeňskou madonu. Tato vzácná gotická památka v čase naší návštěvy zatím slhává na stavební ruch ze svého obvyklého

místa na hlavním oltáři. „Památkáři radili sochy z hlavního oltáře zabalit a sejmut až těsně před převozem do restaurátorských dílen, aby se co nejvíce snížilo riziko, že se poškodí,“ říká Jan Soukup. Odvezou je v nejbližších týdnech. Na reprezentativní výstavě krásných madon, kterou chystá na podzim tohoto roku Západočeská galerie v Plzni, plastiku z katedrály zastoupí její kopie.

Jak prozrazuje Jan Soukup, v podkroví katedrály vznikne expozice, která přiblíží proměny této památné stavby v běhu dějin. „Výstava bude veřejně přístupná z věže a bude se do ní vstupovat přibližně v polovině schodiště,“ přibližuje architekt. K vidění bude i část gotických krovů, k nimž se pojí další pozoruhodnost. Jak odhalili dendrochronologové – tedy odborníci na datování podle letokruhů dřeva – významná část trámů je původní, ze stromů skácených po roce 1524. Trámy jsou mimo jiné spojeny metodou „ležatá stolice“. „Tento způsob vázání krovu je jinak na českém území znám až od poloviny 17. století. Tady ho máme o sto let dřív. Domníváme se, že si tehdy Plzeňští pozvali tesaře z Norimberka, kde už tuto metodu znali,“ tvrdí Jan Soukup.

Jaký díl prací už je hotový? Jan Soukup odhaduje čtvrtinu. Na dokončení se lze těšit v dubnu 2021.

Restaurátoři si „vezmou do parády“ i cennou Plzeňskou madonu.

Jak dosáhnout spravedlnosti

Lukáš Jirsa

Nový film Petra Zelenky vypráví příběh mladíka, který trpí nespravedlností světa. Humorně dramatický Modelář se filmového mistrovství nedotýká, klade ale závažné otázky.

Snímek *Modelář* začíná jako napínavý thriller takřka hollywoodské produkce. Mladý muž Pavel (Kryštof Hádek) je právě pracovně v Izraeli a zde se stává svědkem teroristického útoku. Atentát si vyžádá několik obětí, mezi nimiž je Pavlova přítelkyně. *Modelář* tak začíná radikálně a svým způsobem i světově. Hned po úvodní sekvenci se ale Pavel přesouvá do starých známých míst – do Prahy. A spolu s ním jako by se v lokalitě usadil celý film.

Petr Zelenka patří mezi výrazné tváře českého filmu i televizní a divadelní tvorby. Každý jeho snímek byl přijat s velkým kritickým i diváckým ohlasem (slavní *Knoflíkáři*, hudební mystifikace *Rok ďábla* nebo výjimeční divadelně-filmová *Karamazovi*). Zelenkův charakteristický styl spočívá v inteligentním a důmyslném míchání reálného světa se světem fiktivním a v nazírání vážných témat priz-

matem ironizujícího humoru. Tak tomu bylo u předposledního snímku *Ztraceni v Mnichově* (2015), který si pohrával s alternativním výkladem mnichovské zraedy, a nejinak je tomu tentokrát. *Modelář* je ovšem zasazen do současnosti, do země, jejímž prezidentem je Miloš Zeman a premiérem Andrej Babiš a kde právě probíhá prezidentská kampaň s fiktivním kandidátem. Kde umělci provozují své politické performance a kam přijede Dick Cheney, bývalý americký viceprezident ve vládě George Bushe Jr., což je naprostá fikce.

Křivdy? Pomstít!

A právě údajné zločiny vlády George Bushe Jr., která ve věznicích na Guantánamu dovolila mučení vězňů obviněných z terorismu, chce protagonist *Modeláře* pomstít. Otázka, zda je taková pomsta ospravedlnitelná či zda je možné ve snaze o nápravu zla páchat zlo další, je jednou z mnoha, které Zelenka svým vyprávěním klade. Pavel je – stejně jako řada dalších Zelenkových postav – poněkud zvláštní: často chápe věci doslova, nerozumí vtípku, jde si svéhlavě za svým, aniž vnímá odstíny reality, není schopen empatie ani výraznějšího projevu emocí. Jako by byl zcela pohlčen svým rozporuplným cílem.

Jeho partnerem se stává bývalý spolužák Plech (naprosto výjimečný Jiří Mádrl), podnikatel ve filmovém průmyslu jako pronajímatel dronů s kamerami. Plech je, alespoň co se životního postoje týče, Pavlovým opakem. Napravování křivd minulosti a nespravedlností světa? Nezájem! Politika? To samé. „Hlasuješ tím, co kupuješ,“ prohlašuje Plech a žene se do dalšího dronového natáčení, protože o peníze jde přece až v první řadě. Pro koho a co vlastně natáčí, Plecha nezajímá.

Na jedné straně extrémně smýšlející Pavel, na druhé stejně extrémní Plech – a k tomu třeba ještě Pavlův bratranec, který se ke světu a jeho problémům postavil zase jinak, ovšem neméně radikálně. *Modelář* je tak věrný svému názvu, když divákům představuje různé modelové postoje ke společnosti, spravedlnosti či odpovědnosti. Modely jsou to sice mnohdy zábavné, ale zvláště u vedlejších postav postrádají potřebnou životodárnou plasticitu a hloubku.

V detailech je tak Zelenkův *Modelář* někdy nepřesvědčivý, jako celek však – na české prostředí – remeslně i myšlenkově zůstává důležitým a nadprůměrným počinem.

Modelář. Režie Petr Zelenka (ČR 2020), v kinech od 6. února 2020

Autor je dramaturg TV Noe a filmový kritik

Zevrubně o Radosti z lásky

Z různých úhlů se na apoštolskou exhortaci *Amoris laetitia* (Radost z lásky) dívá kolektivní monografie Pracovní skupiny pro sociální otázky při ČBK. Dokument, který je od svého vydání v roce 2016 zdrojem živé inspirace i bouřlivých diskusí, zasazuje autoři z řad teologů a kněží do kontextu učení církve a poměřují jím řadu témat, která se mohou v praxi týkat lidských soužití, manželství a rodin. Benedikt Mohelník exhortaci vztahuje k nauce papežů od Druhého vatikánského koncilu, Dominik a Michal Opatrní hovoří o znamení času, Michal Kaplánek o nutnosti přípravy na manželství a o doprovázení párů, Aleš Opatrný si všímá neregulérních soužití či potřeby kajicnosti. O roli svědomí s důrazem na hojně diskutovanou osmou kapitolu exhortace (o eucharistii pro znovuseznané) píše Petr Štica. Zároveň je zařazena přednáška biskupa Tomáše Holuba ze synody o mládeži v roce 2018, kde promluvil o předmanželské realitě mnoha křesťanských dvojic. Aby se kniha „stala podnětem k další zdravé a citlivé diskusi o povolání a poslání rodiny“, jí za Radu pro rodinu ČBK přeje biskup Josef Nuzík.

(sch)

Jindřich Šraj (ed.): Amoris laetitia. Zlom, nebo kontinuita? (KNA 2019)